

Оксана КЛИМЕНКО:

**Видання Національної бібліотеки України
ім. В. Вернадського 2004 року**

Сьогодні Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – багато-профільний науково-дослідний центр, щоденна діяльність якого характеризується розробкою пріоритетних напрямів інноваційного розвитку сучасного суспільства: вивчення та впровадження сучасних технологій інформаційно-аналітичного забезпечення науки та управлінських структур, комплексного вирішення проблем бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, інформатики, національної бібліографії і біографістики, документознавства та архівознавства, наукового опису рукописів, автоматизації бібліотечно-бібліографічних процесів, формування загальнодержавної реферативної бази даних. Усі напрями досліджень відображені в друкованих працях, які публікуються на власній видавничій базі – у Науково-видавничому центрі НБУВ. У 2004 р. серед трьох десятків видань фахівців Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського – одноосібні монографії, зокрема, вагомі фундаментальні дослідження з історії бібліотечної справи, теоретичні праці з бібліотекознавства та фондознавства, довідкова література (словники, покажчики, каталоги та посібники), неперіодичні продовжувані видання – “Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського” (вип. 12, 13), “Рукописна та книжкова спадщина України” (вип. 9) тощо, періодичні видання (науково-практичний і теоретичний журнал “Бібліотечний вісник” (№ 1–6), Український реферативний журнал “Джерело” (4 серії по 6 номерів на рік тощо) та інша література. Науковці найбільшої в нашій державі бібліотечно-інформаційної установи, яка активно накопичує та обробляє науковий ресурс з оптимальним поєднанням традиційних та новітніх технологій, свої дослідження публікують українською, російською, англійською мовами. Їхнє читачьке призначення – широке коло бібліотечних та інформаційних працівників, історики, філологи, викладачі та студенти бібліотечних вищих навчальних закладів та ін. На жаль, незначні накладі цих видаань (150–500 примірників) роблять їх малодоступними для користувачького загалу. Представляємо частину видань Бібліотеки 2004 року:

Воскобойнікова-Гузєва О. Наукові видання у фонді Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2004. 179 с. Монографію присвячено комплексному дослідженню масивів наукових видань як специфічної моделі наукового знання та основи документного фонду всього періоду розвитку Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. У книзі висвітлено основні етапи розвитку системи комплектування Бібліотеки, розкрито джерела і способи отримання наукових видань, визначено стратегію формування фонду наукових видань універсальної наукової бібліотеки загальнодержавного рівня. Видання розраховане на дослідників у галузі документознавства, книгознавства, бібліотекознавства та суміжних галузей знання, а також викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, працівників наукових бібліотек, фахівців книжкової справи.

Івченко Л. Реконструкція нотної колекції графа О. К. Розумовського за каталогами XVIII сторіччя / НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2004. 644 с. У книжці висвітлено внесок родини Розумовських у музичну культуру XVIII – початку XIX ст., досліджено фонд нотниці Розумовських, виявлено його структуру, відтворено ймовірну історію комплектування та поширення. У праці проаналізовано й археографічно описано рукописні каталоги XVIII ст. з колекції інструментальної музики О. К. Розумовського, що є одними з перших зразків вітчизняної музичної бібліографії і, водночас, пам'ятками світової музичної бібліографії (каталоги подаються також у вигляді факсимільних копій). Здійснено реконструкцію змісту нотного фонду колекції інструментальної музики О. К. Розумовського за 8 каталогами XVIII ст. (дуети, сонати, тріо, квінтети, секстети, симфонії, концерти та ін.), а також реконструйовано і вперше введено у науковий обіг Каталог квартетів (зберігся фрагментарно). Зроблено археографічний та бібліографічний опис джерел de visu, в багатьох випадках встановлено вихідні дані втрачених примірників. Описи видань вперше в Україні супроводжуються посиланнями на індекси Міжнародного каталога музичних джерел (RISM), що дає змогу ввести джерела у світовий науковий обіг і виявляє унікальність багатьох з них. Додатки до праці систематизують нотні джерела реконструйованої частини бібліотеки за авторами, інструментальним складом, місцем походження, датами створення. Видання розраховане на музикознавців, археографів, музикантів-виконавців та всіх, хто цікавиться музичною культурою України та Росії, історією західноєвропейської музики.

Ковальчук Г. І. Книжкові пам'ятки (рідкісні та цінні книжки) в бібліотечних фондах. Київ, 2004. 644 с. У монографії розглянуто основні питання формування, складу і змісту специфіки наукового опрацювання (бібліотечного, бібліографічного та книгознавчого), збереження фондів стародруків, рідкісних і цінних видань XIX–XX ст., принципи діяльності відповідних підрозділів наукових бібліотек. Значну увагу приділено визначенню основних термінів та понять у цій галузі знань, передусім “рідкісна книга”, “книжкова пам'ятка” тощо, якими оперує книгознавство. Ці питання пов'язуються зі здійсненням у рамках міжнародних та вітчизняних програм реєстрації книжкових пам'яток. Додатки містять широку бібліографію та словник спеціальних термінів. Праця адресована фахівцям, які працюють зі стародруками, цінними та рідкісними виданнями – книжковими пам'ятками.

Стрішенець Н. В. Англо-український словник-довідник бібліотечно-інформаційної термінології. Київ, 2004. 329 с. Словник містить приблизно 6000 термінів з бібліотекознавства, бібліографії, інформатики, а також суміжних галузей: книгознавства, видавничої діяльності, архівознавства. Словник розраховано на бібліотекарів, викладачів та студентів бібліотечних вищих навчальних закладів, а також працівників інформаційних центрів, архівів, видавництва.

Наукові бібліотеки України: Довідник / НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Координац. бюро ЕСУ; Укл.: А. А. Свобода, Л. І. Загородня, Н. Б. Захарова, Н. В. Попович, О. В. Савченко; Редкол.: О. С. Онищенко (відп. ред.) та ін. Київ, 2004. 472 с. У довіднику вміщено відомості про наукові бібліотеки України: історію формування наукових зібрань, тематичний склад книжкових фондів, наявність рідкісних і цінних видань з певної галузі, склад і структуру довідково-пошукового апарату, наукову та науково-інформаційну діяльність бібліотек, сучасні інформаційні

технології, які застосовуюються для задоволення потреб користувачів, найпоширеніші форми роботи. Призначений для працівників бібліотек, інформаційних служб, фахівців, викладачів, студентів.

Робота бібліотек науково-дослідних установ Національної академії наук України: Інформаційно-аналітичний огляд / Авт.: О.В.Воскобойнікова-Гузева, Т.Л.Кулаковська, Н.І.Смаглова, Г.І.Солоіденко; Відп. ред. О.В.Воскобойнікова-Гузева. Київ, 2004. Вип. 9. 145 с. Випуск продовжує серію інформаційно-аналітичних видань “Робота бібліотек науково-дослідних установ НАН України в році”, підготованих за матеріалами звітів про діяльність цих підрозділів. До випуску ввійшли офіційні документи, зокрема постанова Президії НАН України “Про стан та завдання розвитку в НАН України бібліотечно-інформаційної справи”, інформація про засідання Президії НАН України, на якому розглядалося це питання; аналітичні матеріали, статистичні таблиці, консультації з питань наукової та науково-організаційної роботи в бібліотеках, стандартизації інформаційно-аналітичної діяльності; довідкова інформація про бібліотечно-інформаційні підрозділи НДУ з адресними відомостями, характеристикою складу та обсягу документно-інформаційних фондів і можливостей використання інформаційних ресурсів мережі Інтернет. Видання адресоване працівникам бібліотечно-інформаційних підрозділів НДУ НАН України.

Книга в Україні, 1861–1917: Матеріали до репертуару укр. кн. Вип. 6. “Е, Є, Ж” / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського; Укл. С.Й.Петров, С.С.Петров; Наук. ред. В.Ю.Омельчук. Київ, 2004. 268 с. Шостий випуск покажчика містить бібліографічний опис видань (літери “Е, Є, Ж”), які вийшли українською та російською мовами в Україні з 1861 по 1917 рік. До нього включено описи книг, брошур, навчальних посібників, підручників, довідкових видань, словників, праць наукових товариств, інших громадських, державних установ з усіх галузей знань. Покажчик побудовано за абеткою прізвищ авторів або назв праць. Для широкого кола дослідників історії, науки і культури України, а також книгознавців та бібліографознавців, фахівців у галузі бібліотечної і виданичої справи.

Добко Т.В., Чиж М.А., Василенко О.М. Бібліографічна довідка в системі довідково-бібліографічного обслуговування: Практичний посібник / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. Київ, 2004. 91 с. У посібнику викладено методику виконання усних та письмових бібліографічних довідок традиційним шляхом та з використанням електронних інформаційних ресурсів. Видання розраховане на фахівців з організації довідково-бібліографічного обслуговування та бібліографів довідкових служб.

Книжкові джерела української біографістики у фондах Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського: Матеріали до бібліографії (сер. XIX–XX ст.) / Авт.-укл. Т.В.Куриленко, Н.І.Мельник, О.М.Яценко; НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського, Ін-т біогр. досліджень; Редкол.: О.С.Онищенко (гол.) та ін. Київ, 2004. 365 с. (Джерела укр. біографістики; Вип. 1). У започаткованому виданні систематизовано широке коло джерел, які містять біографічну інформацію про діячів історії та культури України. У книгу увійшло понад тисячу книжкових видань середини XIX–XX ст., які зберігаються у фондах Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. До кожного з них подано анотацію, в якій розкрито

зміст, призначення видання, вказано наявність біографічного матеріалу, його характер (довідка, стаття, біографічний розділ тощо) і структуру, а також наявність допоміжного апарату, іконографії тощо із зазначенням шифрів зберігання. Для науковців, бібліографів, усіх, хто цікавиться розвитком української біографістики.

Таблиці територіальних типових поділів / І.І.Багрій, А.Г.Бровкін (кер.), Л.В.Головіна, І.А.Зарічняк (відп. за вип.); О.К.Коваленко; НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського; Голов. ред. О.С.Онищенко. Київ, 2004. 769 с. – (Рубрикатор Нац. б-ки України ім. В.І.Вернадського). “Рубрикатор Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського (НБУВ)” – варіант “Робочих таблиць класифікації НБУВ”, який використовують у технологічному циклі “Шлях документів у процесі бібліотечного опрацювання в НБУВ” в умовах паралельного функціонування традиційних і комп’ютерних технологій, організації довідково-пошукового апарату, а також виконанні інформаційних запитів користувачів Бібліотеки, інформаційного пошуку. Таблиці територіальних типових поділів – це допоміжні таблиці, які входять до складу “Рубрикатора НБУВ”, призначені для розкриття регіонального аспекту змісту документів з метою забезпечення тематичного пошуку за територіальними ознаками. Складаються з трьох частин: систематичної, алфавітної, довідкової. Текст подано трьома мовами: українською, англійською, російською. Для бібліотекарів, бібліографів НБУВ. Можуть бути корисними для працівників інших бібліотек, видавництва, інформаційно-аналітичних служб, а також всіх, хто користується довідково-пошуковим апаратом НБУВ.

Газети України 1930–1934 рр. у фондах Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського: Каталог у 2-х ч. / Авт.-укл. Т.О.Борисенко, О.С.Залізнюк, О.С.Лук’яничук; НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського; Ред. кол.: О.С.Онищенко (гол.) та ін. Київ, 2004. Ч. 1. 853 с.; Ч. 2. 986 с. Каталог “Газети України 1930–1934 рр. у фондах Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського” містить 9177 назв (частина 1 – 5440 назв, частина 2 – 3737 назв) періодичних видань, в яких наведено бібліографічні відомості про республіканські, обласні, міські, районні та багатотиражні газети. Крім того, до нього включено одноденні випуски, видання виїзних редакцій, спецвипуски та різні додатки. Вміщено до каталога і газети, які виходили в Криму, Придністров’ї, Галичині, Буковині, Закарпатті. Каталог буде корисний для дослідницької роботи в усіх галузях науки, техніки, культури. Розрахований на науковців, журналістів, бібліотечних працівників, а також всіх, хто цікавиться історією української преси.

Зарубіжні періодичні видання у фондах Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського та бібліотек науково-дослідних установ НАН України (надходження 2001–2002 рр.) : Систематичний покажчик / Уклад.: О.Б.Вихристюк, Р.Л.Красій, Н.І.Малолетова, Г.М.Новицька, О.В.Полякова, В.Ф.Яновська, А.К.Ятченко; НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. Київ, 2003. 327 с. Покажчик подає відомості про чужоземні періодичні видання, які надійшли з усіх джерел комплектування за 2001–2002 рр. до фондів Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського та бібліотек науково-дослідних установ НАН України. Покажчик розрахований на користувачів і працівників бібліотек та служб інформації.

Наукові праці Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. АБУ; Редкол.: О.С.Онищенко (гол.) та ін. Київ, 2004. Вип. 12. 310 с. Збірник містить наукові статті, в яких розглядаються проблеми стратегії та управління розвитком інноваційної діяльності бібліотек; інновацій у системі бібліотечного сервісу та бібліотечних технологій; актуальні питання бібліотечно-інформаційної освіти та підвищення кваліфікацій бібліотечних працівників. У збірнику також вміщено наукові доповіді, виголошені на міжнародній науковій конференції “Інноваційна діяльність – стратегічний напрям розвитку наукових бібліотек” (Київ, 7–9 жовтня 2003 р.). Для бібліотекознавців, бібліотечних працівників, істориків, філологів, викладачів і студентів вищих навчальних закладів, усіх, хто цікавиться теорією і практикою бібліотечної справи.

Наукові праці Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. АБУ; Редкол.: О.С.Онищенко (гол.) та ін. Київ, 2004. Вип. 13. 567 с. Збірник містить наукові статті, в яких висвітлюються питання розвитку вітчизняних біобібліографічних і біографічних ресурсів; вивчення та використання бібліотечних фондів. У збірнику також вміщено наукові доповіді, виголошені на міжнародній науковій конференції “Інноваційна діяльність – стратегічний напрям розвитку наукових бібліотек” (Київ, 7–9 жовтня 2003 р.). Для бібліотекознавців, бібліотечних працівників, істориків, філологів, викладачів і студентів вищих навчальних закладів, усіх, хто цікавиться теорією і практикою бібліотечної справи.